

end hidtil. Naar man nu taler om Forpagninger, da tør jeg antage, at man derved nærmest har sigtet til de store Gaarde, og der er der ikke den mindste Tvivl om, at selv under almindelige Forhold, naar Husmænd og Tjenerer ikke gjøre Strik, eller hvor der ikke er Forhold tilstede, som friste Arbejderne hen paa andre Steder, vil man komme til at præstere meget Mere, end man har Folk til, og altsaa blive nødsaget til at sætte sig i direkte Udgift, og Størvælsen af denne er det ikke Noget muligt forud at angive. Paa denne Maade kan jeg forstaa, at der kan blive Spørgsmaal om en Forrykkelse i Forpagningsforholdene, medens jeg derimod tilstaar, at jeg ikke ser rettere, end at Udvalgets Flertal, om det end har Ret til at gjøre denne Indvending imod Regjeringsforslaget, dog ikke kan gjøre den med en saadan Styrke, at det derfor skulde være nødvendigt at forlade dette Forslag. — Jeg kan altsaa, trods hvad der er sagt i Dag, ikke fravige min Mening, at det ærede Flertals Forslag er mindre brugeligt, ikke alene paa Grund af, at man paaalægger de Bedkommende Arbejder, som de ikke kunne præstere, men ogsaa, fordi det Grundlag, der gives for Fordelingen, er saa løst og saa uhaandterligt, at det ikke er muligt derigennem at tilvejebringe en retfærdig Fordeling af Byrden. Jeg skal, for at gjøre, hvad der staar i min Magt for at komme til en Overenskomst, tillade mig endnu til Slutning paany at fremhæve, at der efter min Mening ikke vil gjøres nogen væsentlig Grundring imod at følge den 1ste Landssthingsmand for 9de Kred (N. Rasmussen) end yderligere paa den Bane, som anvises ved Loven af 6te Juli 1867, nemlig ved som Hovedregel, og hvor Omstændighederne tillade det, at benytte enten leiede Folk eller Entreprise; men Forpligtelsen til at gjøre Arbeidet maa staa i Daggrunden, saafremt det overhovedet skal være muligt at gaa denne Vej.

Ordføreren: Diskussionen er gaaet saa vidt, og Spørgsmaalet er blevet saa stærkt debatteret, at jeg ikke skal trætte det høie Høring med paany at imødegaa de forskjellige

Bemærkninger og Forslag, der ere fremkomne. Det ærede Mindretal, som har stillet Forslagene under Nr. 3, 4 og 11, har jeg troet tilstræffelig at have imødegaaet igaar, og jeg skal derfor ikke svare Noget paa de Bemærkninger, som ere fremkomne fra den ærede Ordfører for samme i Dag. Jeg tror, det er indrømmet — og det vistnok ogsaa af den ærede Minister —, at der hæfter meget væsentlige Mangler ved Mindretallets Forslag, og disse Mangler ville først komme frem med tilbørlig Styrke og Klarhed, naar man begynder at experimentere med Forslaget. Jeg vil kun, inden jeg forlader dette, opstille et eneste Exempel for at gjøre det klart for de ærede Medlemmer, hvorledes Forholdet herefter paa enkelte Steder vil kunne stille sig. Der staar i den foreslaaede § 3, at Arbeidet fordeles i Henhold til samme Pligtning, hvorefter Kommuneskatten er fordelt. Sogneraadet bestemmer Størvælsen af de Skattebeløb, der betinger en Dags Arbejde, dog at dette i intet Tilfælde maa sættes saa højt, at ufornuende jordløse Husmænd og Tjenerer medtages. Lad os nu tænke os, at Sogneraadet f. Ex. siger, at 2 Rd. betinge 1 Dags Arbejde; det tror jeg vil være et passende Beløb, jeg tror, at jordløse Husmænd eller Tjenerer sjældent erlægge Mere end 1 Rd. aarlig i Kommuneskat, 2 Rd. give altsaa 1 Dag, 4 Rd. 2 Dage o. s. v. Naar jeg nu tager en større Eiendomsbesidder i et Sogn — jeg har forhort mig hos et Par ærede Medlemmer her, som opgave mig, at de begge svarede det samme Beløb, nemlig hver 1,200 Rd. —, saa skal en saadan Besidder svare 600 Arbejdsdage; det er Noget saa desperat, som vel kan tænkes. Følgen deraf vil blive, at Sogneraadet maa sige: det gaar ikke an, saa maa vi gaa høiere op, saaledes at 1 Dags Arbejde f. Ex. betinges af 20 Rigsdaler i Skat. Ja, saa vil det ganske vist blive en hel Del billigere for disse Skatteydere, men paa den anden Side vil Følgen blive, at saa alle Gaardmændene, eller en Del af dem, som ikke skulle have Betaling, ville komme blandt dem, som faae Betaling, saa det Forslag forekommer mig virkelig at være aldeles ubrugeligt. Tager jeg paa den anden